

اجرای احکام مدنی

دکتر سید مهدی جلالی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نراق

وکیل دادگستری

سرشناسه	: جلالی، سید مهدی، ۱۳۵۲ -
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: اجرای احکام مدنی / سید مهدی جلالی
مشخصات نشر	: تهران: خرسندی، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۷ ص
شابک	: 978-600-114-410-3
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
موضوع	: اجرای حکم - - ایران
موضوع	: قانون مدنی - - ایران
موضوع	: آیین دادرسی مدنی - - ایران
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۳ ۳ الف ۸ ج ۲۷۹۵ / KMH
رده‌بندی دیویی	: ۳۴۷/۵۵۰۷۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۷۰۴۸۰۸

انتشارات خرسندی

نمایشگاه و فروشگاه کتب فقهی، حقوقی و مجموعه قوانین
خیابان انقلاب - خیابان فخر رازی - خیابان لبافی‌نژاد - نرسیده به خیابان دانشگاه
پلاک ۱۷۴ - واحد ۲

تلفن ۵-۶۶۹۷۱۰۳۳ و ۵-۶۶۴۹۰۵۸۴

پست الکترونیک: Khorsandy.pub@gmail.com

سایت اینترنتی: www.Khorsandypub.com

اجرای احکام مدنی

دکتر سید مهدی جلالی

ویرایش: زهرا احمدی

چاپ اول: ۱۳۹۳ - تیراز: ۱۰۰۰ جلد - قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۳-۴۱۰-۱۱۴-۶۰۰-۹۷۸-978-600-114-410-3 ISBN

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه مؤلف
۱۵	کلیات
۱۵	الف. مفهوم اجرای احکام
۱۵	۱. مفهوم لغوی
۱۵	۲. مفهوم اصطلاحی
۱۶	ب. اهمیت اجرا
۱۶	ج. انواع اجرای حکم و تفاوت بین آنها
۱۶	۱. انواع اجرای احکام
۱۶	۱-۱. اجرای حکم کیفری
۱۷	۱-۲. اجرای حکم مدنی
۱۷	۲. تفاوت اجرای احکام کیفری و مدنی
۱۷	د. سابقه تاریخی و تقنینی اجرای احکام
۱۷	۱. قوانین مرتبط با اجرای احکام قبل از تصویب قانون اجرای احکام سال ۱۳۵۶
۱۹	۲. قوانین مرتبط با اجرای احکام در حال حاضر
۲۵	فصل اول: قواعد عمومی
۲۵	مبحث اول. ساختار اجرای احکام و مجریان حکم
۲۵	گفتار اول. ساختار اجرای احکام
۲۵	بند اول. دوره قبل از ۱۳۸۷/۶/۱۹
۲۶	بند دوم. دوره پس از ۱۳۸۷/۶/۱۹
۲۷	گفتار دوم: متصدیان اجرای حکم و جهات رد آنها
۲۷	بند اول: متصدیان اجرای احکام
۲۷	الف. قاضی شعبه
۲۷	ب. مدیر اجرا
۲۷	ج. دادورز
۲۸	د. مأمورین نیروی انتظامی

۲۸	بند دوم. جهات رد مجریان احکام
۳۱	مبحث دوم. نیابت در اجرای حکم
۳۳	مبحث سوم. اختلاف در اجرای حکم
۳۳	گفتار اول. اختلاف ناشی از اجرای حکم
۳۵	گفتار دوم. اختلاف ناشی از مفاد حکم
۳۸	مبحث چهارم. وقفه در اجرای حکم
۳۹	گفتار اول. شکایت از آراء
۴۰	بند اول. واخواهی
۴۰	بند دوم. تجدیدنظرخواهی
۴۱	بند سوم. فرجام خواهی
۴۴	بند چهارم. اعاده دادرسی
۴۵	بند پنجم. اعتراض شخص ثالث
۴۵	الف. اعتراض شخص ثالث در آیین دادرسی مدنی
۴۶	ب. اعتراض شخص ثالث در قانون اجرای احکام مدنی
۴۷	گفتار دوم. حجر یا فوت محکوم علیه
۵۰	گفتار سوم. ابراز رسید محکوم له به رضایت او در تأخیر یا توقیف یا قطع اجرا
۵۰	گفتار چهارم. اعتراض به دستور تخلیه
۵۱	مبحث پنجم. ممانعت از اجرای حکم
۵۱	گفتار اول. استفاده از مأمورین نیروی انتظامی
۵۲	گفتار دوم. ضمانت اجرای عدم انجام درخواست مأمور اجرا توسط مأمورین نیروی انتظامی
۵۲	گفتار سوم. ضمانت اجرای ممانعت از اجرای حکم توسط محکوم علیه یا اشخاص ثالث
۵۲	بند اول. ضمانت اجرای کیفری
۵۳	بند دوم. ضمانت اجرای حقوقی
۵۴	مبحث ششم. شرایط اجرای حکم
۵۴	گفتار اول. اجرایی بودن حکم
۵۴	بند اول. احکام اعلامی
۵۴	بند دوم. احکام اجرایی
۵۵	گفتار دوم. قطعیت حکم
۵۶	بند اول. حکم قطعی و شرایط قطعیت آن
۵۶	الف. احکام صادره به صورت قطعی از دادگاه بدوی
۵۷	ب. احکامی قطعی شده در اثر عدم تجدیدنظرخواهی
۵۷	ج. احکام قطعی شده پس از تجدیدنظرخواهی
۵۷	بند دوم. موارد استثنای قطعیت رأی جهت اجرا
۵۷	الف. احکام قابل اجرا قبل از قطعیت
۶۰	ب. احکام غیر قابل اجرا پس از قطعیت تا حصول شرایط خاص

۶۱	گفتار سوم. ابلاغ حکم
۶۳	گفتار چهارم. درخواست صدور اجراییه
۶۴	بند اول. تعریف اجراییه
۶۴	بند دوم. درخواست کننده اجراییه
۶۵	بند سوم. مرجع صادر کننده اجراییه
۶۷	گفتار پنجم. معین بودن موضوع حکم
۶۸	گفتار ششم. صدور اجراییه
۶۸	بند اول. استثنائات صدور اجراییه
۶۸	الف. حکم اعلامی
۶۸	ب. اجرای حکم توسط مؤسسات دولتی و وابسته به دولت بدون واقع شدن به عنوان طرف دعوی
۶۹	ج. رأی صادره مبنی بر رفع تصرف عدوانی، مزاحمت یا ممانعت از حق
۶۹	د. رأی صادره مبنی بر ورشکستگی
۷۰	ه. رأی صادره مبنی بر دستور تخلیه عین مستأجره
۷۰	و. دستور فروش بعد از صدور حکم قطعی بر غیر قابل افراز بودن ملک مشاع
۷۱	ز. دستور موقت
۷۱	ح. صدور حکم مبنی بر اجازه انتقال منابع مورد اجاره به غیر
۷۱	ط. برخی از احکام مربوط دعاوی خانواده
۷۱	بند دوم. شرایط اجراییه
۷۴	گفتار هفتم. ابلاغ اجراییه
۷۹	فصل دوم: توقیف اجرا
۷۹	مبحث اول. تشکیل پرونده اجرایی و وظیفه محکوم علیه
۷۹	گفتار اول. تشکیل پرونده اجرایی
۸۰	گفتار دوم. وظیفه محکوم علیه
۸۰	بند اول. اجرای حکم ظرف مهلت ده روز
۸۱	بند دوم. تسلیم صورت جامع دارایی به قسمت اجرا یا اعلام عدم دارایی
۸۱	بند سوم. پرداخت بدهی و اجرای حکم، در هر زمانی که متمکن از پرداخت گردد
۸۱	بند چهارم. ضمانت اجرای عدم انجام تکالیف
۸۲	مبحث دوم. عدم اجرای حکم توسط محکوم علیه
۸۲	گفتار اول. اجرای حکم بدون توقیف مال
۸۳	بند اول. استرداد مال معین بودن محکوم به
۸۳	الف. موجود بودن عین مال مورد حکم
۸۳	۱. وجود عین مال نزد خود محکوم علیه
۸۴	۲. وجود عین محکوم به در ید شخص ثالث
۸۶	ب. تلف یا در دسترس نبودن مال مورد حکم
۸۸	بند دوم. خلع ید بودن محکوم به
۸۸	الف. خلع ید از ملک مفروز

- ۸۸..... ب. خلع ید از ملک مشاع
- ۹۰..... ج. خلع ید از ملک با وجود مالی از محکوم علیه یا ثالث در آن
- ۹۱..... د. خلع ید از ملک با وجود کشت و زرع در آن
- ۹۴..... بند سوم. انجام عمل معین بودن محکوم به
- ۹۵..... الف. امکان انجام عمل توسط شخص دیگری غیر از محکوم علیه
- ۹۷..... ب. عدم امکان انجام تعهد توسط شخص دیگری غیر از محکوم علیه
- ۹۹..... گفتار دوم. اجرای حکم از طریق توقیف اموال
- ۹۹..... بند اول. انواع توقیف اموال
- ۹۹..... الف. توقیف تأمین
- ۱۰۰..... ب. توقیف اجرائی
- ۱۰۱..... بند دوم. قواعد عمومی توقیف اموال
- ۱۰۱..... الف. لزوم درخواست توقیف از طرف محکوم له
- ۱۰۳..... ب. لزوم فوریت توقیف
- ۱۰۳..... ج. لزوم توقیف مال معادل محکوم به و هزینه های اجرائی
- ۱۰۶..... د. عدم امکان توقیف مستثنیات دین
- ۱۰۶..... ۱. دلایل مستثنیات دین
- ۱۰۷..... ۲. اموال مشمول مستثنیات دین
- ۱۰۸..... ۱-۲. مسکن مورد نیاز محکوم علیه و افراد تحت تکفل وی با رعایت شئون عرفی
- ۱۱۰..... ۲-۲. وسیله نقلیه مورد نیاز و متناسب با شأن محکوم علیه
- ۱۱۰..... ۲-۳. اثاثیه مورد نیاز زندگی که برای رفع حوایج ضروری محکوم علیه، خانواده و افراد تحت تکفل وی لازم است
- ۱۱۱..... ۲-۴. آذوقه موجود به قدر احتیاج محکوم علیه و افراد تحت تکفل وی برای مدتی که عرفاً آذوقه ذخیره می شود
- ۱۱۱..... ۲-۵. کتب و ابزار علمی و تحقیقاتی برای اهل علم و تحقیق، متناسب با شأن آنان
- ۱۱۱..... ۲-۶. وسایل و ابزار کار کسبه، پیشه‌وران، کشاورزان و سایر اشخاصی که وسیله امرارمعاش محکوم علیه و افراد تحت تکفل وی می باشد
- ۱۱۲..... ه. امکان و شرایط تبدیل مال توقیف شده
- ۱۱۵..... ۱. محدودیت زمانی درخواست تبدیل مال توقیف شده
- ۱۱۵..... ۲. محدودیت تقاضای تبدیل مال توقیف شده
- ۱۱۶..... ۳. لزوم تساوی مال جایگزین از نظر سهولت در فروش با مال توقیف شده
- ۱۱۶..... ۴. لزوم تساوی مال جایگزین، از نظر ارزش مالی
- ۱۱۸..... و. امکان توقیف مازاد مال توقیف شده یا عین مرهونه
- ۱۲۰..... ز. امکان پرداخت دین شخص ثالث به منظور فک وثیقه یا رفع توقیف از مال
- ۱۲۲..... ح. امکان رفع توقیف از مال توقیف شده و شرایط آن
- ۱۲۳..... ط. امکان فروش مال توقیف شده توسط محکوم علیه و شرایط آن
- ۱۲۴..... ی. عدم لزوم حضور طرفین در زمان توقیف مال
- ۱۲۶..... بند سوم. آثار توقیف

الف. ممنوعیت نقل و انتقال مال توقیف شده.....	۱۲۶
ب. ایجاد حق تقدم برای محکوم له.....	۱۲۸
بند چهارم. توقیف اموال منقول.....	۱۲۹
الف. قواعد عمومی توقیف اموال منقول.....	۱۲۹
۱. عدم توقیف مال منقول متصرفی ثالث.....	۱۲۹
۲. شرط توقیف اموال خارج از محل سکونت یا محل کار محکوم علیه.....	۱۳۲
۳. نحوه تشخیص مالکیت اموال موجود در محل سکونت زوجین.....	۱۳۲
۴. نحوه توقیف مال در محل در بسته.....	۱۳۴
ب. صورت برداری از اموال منقول.....	۱۳۵
۱. نحوه صورت برداری.....	۱۳۵
۲. ممنوعیت دخل و تصرف در صورت جلسه توقیف.....	۱۳۷
۳. لزوم تحویل رونوشت صورت جلسه به طرفین دعوی و امکان اعتراض ایشان به صورت جلسه.....	۱۴۰
ج. ارزیابی اموال منقول.....	۱۴۱
۱. نحوه ارزیابی.....	۱۴۲
۲. لزوم ابلاغ نتیجه ارزیابی به طرفین و امکان اعتراض آنها به مبلغ ارزیابی شده.....	۱۴۴
د. حفظ اموال توقیف شده.....	۱۴۵
۱. لزوم سپردن اموال به حافظ و نحوه تعیین حافظ.....	۱۴۵
۲. اجرت، تکالیف و مسئولیت حافظ.....	۱۴۸
۳. تغییر حافظ.....	۱۵۵
ه. توقیف مال نزد شخص ثالث.....	۱۵۶
۱. اموال قابل توقیف نزد شخص ثالث.....	۱۵۷
۲. آیین توقیف مال نزد شخص ثالث.....	۱۶۰
۳. وظیفه شخص ثالث.....	۱۶۱
و. توقیف حقوق مستخدمین.....	۱۶۷
۱. مفهوم مستخدم.....	۱۶۷
۱-۱. مفهوم لغوی مستخدم.....	۱۶۷
۱-۲. مفهوم اصطلاحی مستخدم.....	۱۶۸
۲. انواع مستخدم.....	۱۶۸
۲-۱. مستخدم دولتی.....	۱۶۸
۲-۲. مستخدم غیردولتی.....	۱۶۹
۳. حقوق قابل توقیف و میزان آن.....	۱۷۱
۳-۱. عناصر تشکیل دهنده حقوق و مزایا.....	۱۷۱
۳-۲. میزان حقوق قابل توقیف.....	۱۷۵
۴. آیین توقیف حقوق مستخدم.....	۱۷۹
۵. امکان توقیف سایر اموال محکوم علیه علاوه بر حقوق.....	۱۷۹
بند چهارم. توقیف اموال غیرمنقول.....	۱۸۰
الف. توقیف ملک.....	۱۸۰
۱. قواعد عمومی.....	۱۸۱

۱-۱. صورت برداری از اموال غیر منقول.....	۱۸۱
۱-۲. ارزیابی اموال غیر منقول.....	۱۸۵
۱-۳. حفظ اموال غیر منقول.....	۱۸۵
۲. قواعد اختصاصی.....	۱۸۷
۲-۱. شرایط و نحوه توقیف مال غیر منقول ثبت شده.....	۱۸۷
۲-۲. شرایط و نحوه توقیف مال غیر منقول فاقد سابقه ثبتی.....	۱۸۸
ب. توقیف محصولات املاک و باغات.....	۱۹۰
۱. شرایط لزوم توقیف عوائد، به جای اصل مال غیر منقول.....	۱۹۰
۲. نحوه توقیف محصول املاک و باغات.....	۱۹۲
بند پنجم. فروش اموال توقیف شده.....	۱۹۴
الف. محل و موعد فروش.....	۱۹۴
۱. تراضی طرفین در تعیین محل و موعد فروش.....	۱۹۴
۲. عدم تراضی طرفین در تعیین محل و موعد فروش.....	۱۹۵
۲-۱. تعیین محل.....	۱۹۵
۲-۲. تعیین موعد.....	۱۹۶
ب. روش فروش.....	۱۹۷
۱. تراضی طرفین در تعیین روش فروش.....	۱۹۷
۲. فروش از طریق مزایده.....	۱۹۸
۲-۱. مفهوم و ضرورت مزایده.....	۱۹۸
۲-۲. شرایط مزایده.....	۱۹۹
ج. احکام فروش.....	۲۰۴
۱. حاضرین در مجلس مزایده.....	۲۰۴
۲. شرکت کنندگان در مزایده.....	۲۰۶
۳. امکان بازدید از اموال مورد مزایده.....	۲۰۸
۴. امکان تقدم و تأخر در فروش اموال توقیف شده مطابق نظر صاحب مال.....	۲۰۹
۵. قیمت فروش و نحوه پرداخت آن.....	۲۱۰
۵-۱. قیمت فروش.....	۲۱۰
۵-۲. نحوه پرداخت قیمت.....	۲۱۱
۶. عدم فروش مال در اولین جلسه مزایده.....	۲۱۴
۷. عدم فروش مال در جلسه دوم مزایده.....	۲۲۱
۸. تنظیم صورت جلسه فروش.....	۲۲۳
۸-۱. صورت جلسه مزایده مال منقول.....	۲۲۳
۸-۲. صورت جلسه مزایده مال غیر منقول.....	۲۲۴
۹. ابطال مزایده.....	۲۲۵
۹-۱. موارد ابطال مزایده.....	۲۲۵
۹-۲. نحوه شکایت.....	۲۲۷
۹-۲-۱. شکایت از مزایده مال منقول.....	۲۲۹
۹-۲-۲. شکایت از مزایده مال غیر منقول.....	۲۲۸
۱۰. تسلیم مال فروخته شده.....	۲۳۰
گفتار سوم: اعتراض شخص ثالث.....	۲۳۳

۲۳۴	بند اول. اظهار حق شخص ثالث نسبت به مال
۲۳۴	الف. طرح ادعای حق بدون ارائه دلیل
۲۳۴	ب. طرح ادعای حق مستند به دلیل
۲۳۶	بند دوم. مرجع رسیدگی و نحوه اعتراض شخص ثالث
۲۳۶	الف. مرجع رسیدگی به دعوای اعتراض شخص ثالث
۲۳۹	ب. نحوه طرح اعتراض شخص ثالث و رسیدگی به آن
۲۳۹	۱. وسیله طرح شکایت
۲۳۹	۲. تشریفات دادرسی
۲۳۹	۳. امکان توقیف عملیات اجرایی
۲۴۰	۴. امکان طرح شکایت اعتراض ثالث، پس از فروش مال
۲۴۱	۵. امکان معرفی مال دیگر به جای مال توقیف شده مورد اعتراض
۲۴۳	گفتار چهارم. حق تقدم
۲۴۳	بند اول. ترتیب حق تقدم
۲۴۳	الف. طلبکاران دارای حق رهن، وثیقه یا مورد معامله شرطی و طلبکارانی که قبل از دیگران، مالی از اموال محکوم علیه را توقیف تأمینى و یا اجرایی نموده اند
۲۴۳	ب. خدمت خانه و کارگر و مستخدم محل کار محکوم علیه، نسبت به حقوق و دستمزد شش ماه خود
۲۴۵	ج. نفقه زن و هزینه نگهداری اولاد صغیر، برای مدت شش ماه و مهریه تا میزان دویست هزار ریال
۲۴۵	د. بستانکاران طبقات مذکور در بندهای دوم و سوم ماده ۱۴۸ نسبت به بقیه طلب خود و سایر بستانکاران
۲۴۶	بند دوم: نحوه پرداخت طلب بستانکاران متعدد
۲۴۷	گفتار پنجم. تأدیه طلب
۲۴۸	بند اول. پرداخت طلب محکوم له واحد
۲۴۸	الف. وجوه حاصل از فروش مال بیشتر از محکوم به و هزینه های اجرایی است
۲۴۹	ب. وجوه حاصل از فروش کمتر از محکوم به و هزینه های اجرایی است
۲۴۹	ج. وجوه حاصله برابر با محکوم له و هزینه های اجرایی است
۲۵۰	بند دوم. پرداخت طلب محکوم لهم متعدد
۲۵۵	گفتار ششم. هزینه اجرایی
۲۵۶	بند اول. مصادیق هزینه های اجرا
۲۵۶	الف. حق اجرای حکم
۲۵۹	ب. هزینه های ضروری برای اجرای حکم
۲۶۰	بند دوم. میزان هزینه های اجرایی
۲۶۰	الف. در دعاوی مالی که خواسته وجه نقد نیست
۲۶۱	ب. در دعاوی که محکوم به وجه نقد است
۲۶۱	ج. در دعاوی مطالبه ارزش

۲۶۱	د. در دعاوی تخلیه مورد اجاره
۲۶۲	ه. در دعاوی غیرمالی
۲۶۲	و. در دعاوی مطروحه در مراجع غیردادگستری
۲۶۳	ز. در دعاوی که حکم به طور موقت اجرا می شود
۲۶۳	بند سوم. زمان پرداخت حق الاجرا
۲۶۵	بند چهارم. استثنائات مطالبه حق اجرا
۲۶۵	الف. محدودیت در پرداخت حق اجرا
۲۶۶	ب. معافیت از پرداخت حق اجرا
۲۶۹	بند پنجم. اقدامات پس از وصول اجرا
۲۷۰	بند ششم. نحوه مصرف حق اجرا
۲۷۱	گفتار هفتم. مرور زمان اجراییه
۲۷۲	گفتار هشتم. اجرای احکام و اسناد خارجی
۲۷۲	بند اول. اجرای احکام خارجی
۲۷۲	الف. شرایط اجرای احکام خارجی
۲۷۲	۱. معامله متقابل
۲۷۳	۲. عدم مخالفت مفاد حکم خارجی با قوانین مربوط به نظم عمومی و اخلاق حسنه
۲۷۴	۳. عدم مخالفت با قراردادهای بین المللی امضا شده توسط ایران و قوانین مخصوص
۲۷۴	۴. قطعیت حکم و لازم الاجرا بودن آن
۲۷۵	۵. عدم صدور حکم مغایر حکم خارجی از دادگاه های ایران
۲۷۵	۶. عدم اختصاص رسیدگی به دادگاه های ایران
۲۷۶	۷. عدم ارتباط حکم با اموال غیرمنقول واقع در ایران
۲۷۶	۸. صدور دستور اجرا از طرف مقامات صلاحیت دار
۲۷۶	ب. مرجع اجرای حکم خارجی
۲۷۸	ج. نحوه اجرای حکم
۲۷۸	۱. وجود معاهدات بین المللی درخصوص نحوه اجرای احکام خارجی
۲۷۹	۲. فقدان معاهدات بین المللی درخصوص نحوه اجرای احکام خارجی
۲۸۳	بند دوم. اجرای اسناد خارجی
۲۸۵	منابع